

Portugáliaiai aszály

Az Európai Parlament állásfoglalása a portugáliaiai aszályról

Az Európai Parlament,

- tekintettel az EK-Szerződés 2. és 6. cikkére, amelyek szerint a környezetvédelmi követelményeket be kell illeszteni a különböző közösségi ágazati politikákba a környezetvédelmi szempontból fenntartható gazdasági fejlődés előmozdítása céljából,
 - tekintettel az EK-Szerződés 174. cikkére,
 - tekintettel az Egyesült Nemzetek éghajlat-változási keretegyezményéhez fűzött, 1997. decemberi Kiotói Jegyzőkönyvre és a Kiotói Jegyzőkönyv EK általi, 2002. március 4-i ratifikációjára,
 - tekintettel a Bizottság éghajlatváltozásról és az európai vizek állapotáról szóló jelentésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel Dél-Európát, és különösen az Ibériai-félszigetet az utóbbi években többször is jelentős aszály sújtotta,
- B. mivel Portugáliában a 2004. október 1. és 2005 márciusának vége között tapasztalható csapadékhiány, ami azt jelentette, hogy az 1961 és 1990 közötti átlag 50%-ánál kevesebb eső esett, különösen alacsony, az ország egyes déli területein az átlag 20%-ánál alacsonyabb talajvízszinthez vezetett,
- C. mivel 2005. március 15-én Portugália szárazföldi területeinek 88%-át súlyos vagy esetenként szélsőséges aszály sújtotta és mivel a néhány napos enyhe esőzés nem volt elegendő a helyzet megfelelő mértékű változásához,
- D. mivel a vízhiány hatásai, amelyek súlyos társadalmi-gazdasági következményekkel járnak, érezhetőek a mezőgazdaságban, az állattenyésztésben, az erdészetben a növénytermelés, különösen a gabonafélék, a takarmánynövények és a természetes legelők nagyon csekély vagy teljesen leállt fejlődése révén, ezáltal veszélyeztetve a szalma- és gabonatermést és rendkívüli hiányokat okozva az állati takarmányok területén, amelyek készletei kiapadtak, az emberi fogyasztásban, a környezetben, a természetes egészségvédelemben és azáltal az idegenforgalomban is, amely Portugália jelentős iparága,
- E. mivel május és az ősz kezdete között nem várható újabb csapadék, így az állatok takarmányozását nemcsak a nyár folyamán, hanem a jövő télen is folytatni kell,
- F. mivel a legközvetlenebbül érintett emberek a legalacsonyabb jövedelmi forrásokkal rendelkezők is egyben, és mivel a közvetlen hatásokat súlyosbítják a főbb víztározókban tárolt víz alacsony szintje miatt veszélyeztetett tavaszi terményeket érintő következmények, valamint a nyári tüzek megnövekedett kockázata, amelyek már katasztrófális mértéket öltenek, ahogy azt különösen 2003-ban tapasztalni lehetett,

- G. mivel az aszály elkövetkező tizenegy hónapban várható hatásaival kapcsolatos kutatások szerint a nettó hozzáadott érték 34%-os csökkenése várható, sőt a leginkább sújtott déli területeken a veszteségek a 40%-ot is elérhetik,
- H. figyelembe véve, hogy a Portugáliában tapasztalható állandó szárazság az éghajlatváltozás kedvezőtlen következményeinek újabb bizonyítéka, és hangsúlyozva, hogy ez újabb jel arra, hogy nagyszabású, az egész világra kiterjedő intézkedésekre van szükség az éghajlatváltozás megállításához; mivel az Európai Uniónak továbbra is vezető szerepet kell játszania ebben a folyamatban és fokoznia kell a környezetvédelem, az energiaügy és a közlekedés kulcsfontosságú területein tett erőfeszítéseit,
1. együttérzését fejezi ki az érintett lakossággal és ágazatokkal, és kifejezi a jelenleg a portugál mezőgazdasági termelőket és állattartókat, valamint a vízhiányban szenvedő régiókat érintő, az ország középső és déli részein különösen súlyos helyzet miatti aggodalmát;
 2. úgy ítéli meg, hogy szükség van a Közösség fellépésére, de nem kizárólag annak érdekében, hogy támogatást nyújtson az áldozatoknak; erőfeszítéseket kell tenni a károk mértékének korlátozására és a jövőbeli hasonló pusztító hatással járó helyzetek elkerülésére; ebben az összefüggésben és a portugál hatóságok által szolgáltatott információ alapján sürgeti a Bizottságot, hogy
 - biztosítsa a mezőgazdasági termelőknek járó mezőgazdasági segély előzetes kifizetését;
 - a közösségi jogszabályokkal összhangban és a hasonló múltbeli helyzetekben tett intézkedések példáját követve segítse elő a gabonafélék mozgósítását az egyes tagállamokban termelt többletből származó közösségi intervenciók készleteiből;
 - támogassa a vészhelyzeti intézkedési tervben felsorolt állat-egészségügyi feladatok elvégzését az aszályal egyidejűleg kitört és az állatok mozgásának korlátozása miatt a helyzetet rendkívüli mértékben súlyosbító kéknyelv-betegség leküzdése érdekében;
 - nyújtson engedményeket számos közösségi rendelkezés végrehajtása, különösen a pihentetett vagy a gabonafélékkel beültetett területeken történő legeltetés engedélyezése tekintetében, mely utóbbiakon nem lehet majd betakarítást végezni, mivel a termelési ciklus is érintett;
 - engedélyezze, hogy a portugál hatóságok a helyzet által megkövetelt állami segélyeket nyújtsanak, elsősorban a kistermelőknek különösen annak érdekében, hogy támogassák az állatok takarmányozásában, valamint a víz szállítása és összegyűjtése miatt felmerült rendkívüli költségeket, vagy a legsúlyosabban érintett egyéb tevékenységeket, mint például a burgonya és a citrusfélék termelését;
 - nyújtson be javaslatot a Tanácshoz és a Bizottsághoz a jogi okmányok felülvizsgálatára a jelenlegi jogszabályok kiigazítása céljából, hogy azokat fel lehessen használni a hasonlóan súlyos következmények megakadályozására az elkövetkező években esetlegesen ismételt bekövetkező dél-európai aszályok esetén;
 3. figyelmezteti a Bizottságot és a Tanácsot a támogatás azonnali rendelkezésre bocsátásának és a források felsorakoztatásának szükségességére annak érdekében, hogy megfelelő időben intézkedéseket lehessen tenni a következő nyáron az aszály miatt bekövetkező erdőtüzek száma jelentős növekedésének megakadályozására;

4. üdvözli a Bizottságnak a mezőgazdasági kockázat- és válságkezelésről szóló közleményét (COM(2005)0074), és arra ösztönzi a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyenek sürgős válaszlépéseket egy közösségi védelmi rendszer mielőbbi létrehozására, amellyel az európai mezőgazdasági termelők megóvhatók az olyan kockázatoktól és válságtól, mint amelyek a jelenlegi portugál aszály következtében kialakultak; úgy véli, hogy be kell vezetni egy közösségi alapokból finanszírozott, mindenki számára hozzáférhető mezőgazdasági biztosítási formát, amely minimumjövédelmet biztosítana a mezőgazdasági termelők számára olyan katasztrófák esetére, mint a szárazság és a tűz;
5. úgy véli, hogy létre kell hozni egy olyan fejezetet, amely pénzügyi támogatást biztosít a költségek növekedésének és a mezőgazdasági termelés csökkenésének minimalizálásához, valamint átmeneti mentességet kell biztosítani a társadalombiztosítási hozzájárulások alól (a jogok elvesztése nélkül) a 12 európai méretegységénél alacsonyabb jövedelemmel rendelkező mezőgazdasági termelők számára, a betakarításhoz felvett hitel két évre történő kamatmentes meghosszabbításával együtt;
6. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy fontolják meg a Szolidaritási Alap felhasználásának, és különösen annak biztosítása lehetőségét, hogy az alapot fel lehessen használni az ehhez hasonló helyzetekben, amelyek különösen gyakoriak Dél-Európában;
7. felhívja a Bizottságot, hogy kezdeményezze a Kiotói Egyezményben vállalt kötelezettségek tiszteletben tartását;
8. sürgeti a Bizottságot, hogy végezzen mélyreható tanulmányt a hasonló jelenségekkel kapcsolatban annak megállapítása érdekében, hogy ezek előfordulása vajon ciklikus vagy véletlenszerű, és annak megállapítása érdekében, hogy ezek egy hosszú távú éghajlatváltozás újabb jelét képezik-e, valamint, hogy egy hosszú távú EU-stratégia kidolgozása mellett vizsgálja meg a lehetőségeket az éghajlatváltozással kapcsolatos, 2012 utáni időszakra szóló ENSZ-beli megállapodásra, 2020-ra a kibocsátások csökkentését követendő útnak tekintve a fejlett országok számára; ragaszkodik ahhoz, hogy az EU-nak meg kell őriznie vezető szerepét az éghajlatváltozás kezelésére irányuló nemzetközi erőfeszítések terén, és konkrét javaslatokat kell tennie a 2012 utáni időszakra szóló stratégiai lépésekre;
9. érdeklődéssel veszi tudomásul a Bizottságnak az éghajlatváltozás globális jelenségéről és ennek a vízkészletek nagyságára és minőségére, valamint az ökoszisztémákra kifejtett közvetlen hatásáról szóló jelentését; különösen üdvözli azt a javaslatot, miszerint az EU vízügy-politikai döntéshozóinak jelentősen hozzá kell járulniuk a különböző éghajlatváltozási forgatókönyvek vízügyi ágazatra (mezőgazdaságra, városközpontokra, ipari és energiaágazatokra, polgári védelemre, területrendezésre) gyakorolt hatásának vizsgálatához;
10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a portugál parlamentnek és kormánynak, valamint az érintett területek helyi hatóságainak.